

**WSPÓŁCZESNE TRENDY NAUKOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA OGLEDZIN
MIEJSCA ZDARZENIA**

Samodin Artem

doktor nauk prawnych, docent, Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych, Kijów, Ukraina

Antoshchuk Andrii

doktor nauk prawnych, Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych, Kijów, Ukraina

absord@ukr.net

**MODERN TRENDS OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL SUPPORT FOR THE REVIEW OF THE
PLACE OF THE EVENT**

Samodin Artem,

PhD., docent National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraina

Antochuk Andrii

PhD., National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraina

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Самодін Артем

кандидат юридичних наук, доцент, Національна академія внутрішніх справ, Київ, Україна

Антощук Андрій

кандидат юридичних наук, Національна академія внутрішніх справ, Київ, Україна

Streszczenie. W artykule przedstawiono osobliwosci zastosowania wspolczesnego zabezpieczenia naukowo-technicznego. Autor wyroznil glowne srodki naukowo-techniczne przy oględzinach miejsca zdarzenia, poniewaz wlasnie od wynikow przeprowadzonych dzialan sledczych (poszukiwawczych) bedzie uzaleznione zachowanie sledczego. Zaproponowano szereg srodkow naukowo-technicznych, ktore nalezy zastosowywac podczas oględzin miejsca zdarzenia.

Słowa kluczowe: srodki naukowo-techniczne, oględziny miejsca zdarzenia, przestępstwa karne, bezzałogowe statki powietrzne, FARO® Laser Scanner Focus3D.

Abstract. The article reveals the features of the use of modern scientific and technical support. The author has mastered the main scientific and technical means when inspecting the scene of the incident, since the results of this investigative (investigative) Action carried out will result in a lot of the investigator's behavior. A low scientific and technical means is suggested, which it is expedient to use when inspecting the scene of an accident.

Keywords: scientific and technical facilities, inspection of the site, criminal violations, unmanned aerial vehicles, FARO® Laser Scanner Focus3D.

Анотація. У статті розкрито особливості використання сучасного науково-технічного забезпечення. Автором виокремлено основні науково-технічні засоби при огляді місця події, адже саме від результатів проведеної даної слідчої (розшукової) дії буде багато в чому залежати і лінія поведінки слідчого. Запропоновано низку науково-технічних засобів, які доцільно використовувати при огляді місця події.

Ключові слова: науково-технічні засоби, огляд місця події, кримінальні порушення, безпілотні літальні апарати, FARO® Laser Scanner Focus3D.

Постановка проблеми. Активна державна політика у сфері протидії злочинності, інтенсивний розвиток криміналістики і зокрема методики розслідування злочинів, інновації, а в окремих випадках й доктринальні відкриття у сфері науки та техніки висувають посилені вимоги щодо розроблення й удосконалення науково-технічних засобів виявлення, фіксації та вилучення, дослідження різноманітної матеріальної та ідеальної слідчої інформації кримінального правопорушення (злочину). Особливу актуальність ці аспекти забезпечення слідчої діяльності проявляються під час проведення найбільш інформативних слідчих (розшукових) дій як огляд місця події, а використання науково-технічних засобів при його проведенні слугує гарантією повноти досудового розслідування та належної процесуальної якості його проведення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Зазначимо, що темі огляду у процесуальній та криміналістичній літературі приділено чимало уваги. Водночас,

сучасний стан чинного кримінального процесуального законодавства та практики його застосування органами досудового розслідування, регламентація у відомчих нормативних актах окремих положень тактики проведення слідчих (розшукових) дій, і зокрема процедури проведення огляду місця події працівниками Національної поліції України у складі слідчо-оперативної групи, залишає чимало відкритих питань з проблем техніко-криміналістичного забезпечення його проведення, організації взаємодії між учасниками кримінального провадження на початковому етапі розслідування, фактичних можливостей використання засобів криміналістичної техніки у процесі розслідування злочинів, зважаючи на вимоги допустимості використання окремих джерел криміналістичної інформації у сфері кримінальних процесуальних відносин.

З огляду на теорію криміналістики питання тактики проведення огляду місця події у взаємозв'язку із видовими характеристиками злочинів розглядався у працях В.П. Бахіна, В. К. Весельського, О. В. Зарубенко, О. Л. Захарової, А. В. Іщенка, М. С. Качковського, В.О. Коновалової, Е. В. Криничної, Є. Д. Лук'янчикова, Б. Є. Лук'янчикова, О. Л. Мусієнко, В. М. Рябикіна, В.П. Шепітька та ін. Водночас, окремі питання науково-технічного забезпечення огляду місця події у контексті сучасної діяльності правоохоронних та судових органів у сфері криміналістики досліджували В. Д. Басай, П. Д. Біленчук, Ф. К. Діденко, М. П. Молибога, Е. О. Разумов, Ю.Ю. Орлов, В. А. Оровер, Д. М. Тимчишин, Р. М. Шехавцов та ін.

Звичайно, що згадані вчені внесли вагомий внесок у даному напрямку, але із кожним роком рівень злочинності якісні трансформується, рівень розкриття та розслідування значно знижується. Причини цього різноманітні, але однією із них – це вкрай незадовільне використання науково-технічного потенціалу під час виявлення та розслідування злочинів, а зокрема під час огляду місця події. У зв'язку із зазначеним вище і впливає актуальність нашої роботи.

Виклад основного матеріалу. З огляду на криміналістичні положення будь-якої методики розслідування злочинів, огляд місця події є однією із найбільш важливіших слідчих (розшукових) дій, а відповідно до положень ст. 214 КПК – єдиною слідчою (розшуковою) дією, проведення якої можливе до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР). Своєчасність та результативність її проведення слугує підґрунтям побудови слідчих версій, фундаментом планування та організації розслідування злочину, а це у свою чергу є гарантією досягнення завдань кримінального провадження щодо швидкого, повного та неупередженого проведення досудового розслідування та досягнення інших не менш важливих завдань кримінального провадження.

У криміналістичній літературі огляд місця події, не безпідставно, вважається як одна з найскладніших слідчих (розшукових) дій. Огляд місця події, як стверджує М. О. Ларкін, є незамінною слідчою дією, оскільки слідчий безпосередньо, без проміжних ланок, сприймає ті або інші об'єкти в тому вигляді, в якому їх застає. Тому доказова інформація надходить до слідчого з мінімальними перекрученнями [1, с. 122].

Сутність огляду, як стверджує О. В. Зарубенко, включає у себе виявлення, збирання, закріплення слідів і речових доказів, які у подальшому використовуються з метою встановлення відомостей про подію кримінального правопорушення, особу, яка його вчинила та інші важливі для кримінального провадження обставини. При огляді місця події слідчий за допомогою органів чуття переконується в існуванні й характері фактів, що мають істотне значення для розслідування [2, с. 46].

Слід згадати, що огляд місця події є переважно першою, невідкладною та найбільш інформативною процесуальною дією та, зазвичай, проводиться до внесення відомостей до ЄРДР, що відбувається негайно після завершення огляду (ч. 3 ст. 214 КПК України) [3].

Але не слід забувати той факт, що основу ефективності огляду становлять: технічне оснащення оперативної групи; досвідченість особи, яка проводить огляд; знання слідчим основних правил огляду та ретельності його проведення. Вагома роль у виявленні й вилученні всіх слідів на місці події приділяється науково-технічному забезпеченню. Утім, аналіз практики свідчить про низьку якість оглядів місця події, що призводить до втрати цінної інформації та зниження ефективності огляду.

На думку В.І. Шелудченка, огляд місця події – це слідча дія, під час якої здійснюється дослідження та фіксація обстановки шляхом безпосереднього сприйняття з використанням науково-технічних засобів [4, с. 57].

Тому, знаючи специфіку та закономірності механізму утворення слідової інформації, учасники огляду повинні спрямовувати свою увагу на місця ймовірного виявлення слідів та використовувати з цією метою необхідні науково-технічні засоби. Слід відмітити, що

ефективність огляду місця події і отримання відповідей на більшість питань, які цікавлять слідчого під час огляду можливо одержати, використовуючи на місці події сучасні науково-технічні засоби.

Матеріально-технічне оснащення слідчого повинно відповідати конкретним умовам, у яких йому належить працювати. Необхідні спеціальні освітлювачі, достатньо потужний електричний ліхтар для роботи в нічних умовах при недостатньому освітленні, портативна відеокамера, диктофон, фотоапарат з лампою-спалахом та іншим приладдям для оперативної і точної фіксації обстановки та окремих об'єктів, спеціальні та аналітичні прилади для виявлення, фіксації та вилучення різноманітних слідів, скритих чи слабо видимих об'єктів та мікрочастинок (щуп, трал, металошукач, прилади для пошуку трупа та інші науково-технічні засоби) [5, с. 33–34].

Відтак, ще до виїзду на місце події слідчий та інспектор-криміналіст повинні підготувати згадані науково-технічні засоби. Водночас більшість науково-технічних засобів, які потрібні для огляду, перебувають у власності експертно-криміналістичних підрозділів МВС України. Зокрема, відомчими інструкціями визначається що спеціалізована пересувна лабораторія – це спеціалізований автомобіль Експертної служби МВС, оснащений необхідним обладнанням, призначений для роботи групи працівників Експертної служби МВС, які володіють спеціальними знаннями та навичками застосування криміналістичних та технічних засобів при проведенні огляду місця події. Водночас, інспектори-криміналісти, які найбільш частіше залучаються до проведення огляду місця події, у своїй діяльності безпосередньо підпорядковуються та підзвітні начальникові органу досудового розслідування [6]. Такий нормативний підхід дещо ускладнює організацію взаємодії та в окремих випадках негативно впливає на результативність роботи слідчо-оперативних груп на місці події, особливо при розслідуванні тяжких та особливо-тяжких злочинів.

Прибувши на місце події, слідчий отримує первинну інформацію про характер події від працівників поліції і в більшості випадків це працівники патрульної поліції, які охороняють місце, або від громадян які першими прибули. Спільно зі спеціалістом НДЕКЦ слідчий повинен зорієнтуватися на місці, визначає межі огляду, послідовність та напрямки руху. Слід відмітити, що послідовність огляду визначається щоразу залежно від конкретних обставин події.

Поки слідчий фіксує у протоколі межі огляду місця події, то спеціаліст проводить фотографування. Як зазначає Ф. К. Діденко, з усіх науково-технічних засобів, що застосовують під час розслідування злочинів, найчастіше йдеться про фотозйомку [7, с.18].

У даному випадку слід згадати досвід США, де однією з тактичних вимог до проведення огляду місця події, є фотографування всієї території, включаючи види з повітря [8, с. 320]. В Україні досить швидкими темпами розвивається впровадження безпілотних літальних апаратів – в подальшому (БПЛА), а зокрема квадрокоптерів у різні сфери суспільного життя.

Кожного дня людство знаходить їм нові застосування, тим самим роблячи і певні апгрейди літаючих помічників. Дронам пророкують долю мобільних телефонів, тобто в недалекому майбутньому вони можуть стати незамінним атрибутом нашого життя. Це пояснюється, насамперед, порівняно невеликою їх вартістю, простотою керування, малими витратами на експлуатацію та утримання тощо. Щоб не повторюватись декілька разів, після огляду кожної сфери використання можете в думках додавати речення «Перевага використання – значно менші витрати коштів, оперативність, актуальність отриманих даних» [9].

Звичайно, що органи національної поліції не є виключенням і у їх повсякденній службовій діяльності можливість використання БПЛА також може стати актуальною і корисною, наприклад, для досягнення результатів такої слідчої (розшукової) дії як огляд місця події. В рамках діяльності органів національної поліції БПЛА можна використовувати при проведенні оглядів місць подій з різних видів злочинів на ділянках місцевості великої площі, межі огляду якої визначені слідчим або обмежені висотою і дальністю польоту використовуваного БПЛА, а також в важкодоступній місцевості. До останньої можна віднести болотисті місцевості, високогірні ділянки, лісові хащі, а також складні ділянки доріг.

Враховуючи специфіку таких місць подій, застосування БПЛА для аерофото-відеозйомки деталей місця події може бути не тільки додатковим до традиційних техніко-криміналістичним засобом фіксації місця події, а й єдиним сучасним, самостійним засобом в

конкретної ситуації, здатним виконувати традиційні види фотозйомки, що застосовуються при огляді місця події: орієнтуючої – для фіксації загального вигляду місця події з прив'язкою до навколишньої території; оглядової – для фіксації безпосередньо самого місця події; вузлової – для фіксації крупним планом, наприклад, місця зіткнення транспортних засобів, що зіткнулися; детальної – для фіксації безпосередньо самих слідів зіткнення. Тому, хотілося б щоб законодавча база і відповідно, матеріально-технічне забезпечення сприяло використанню БПЛА у правоохоронній діяльності, а слідчій зокрема.

Крім цього, ефективним помічником при проведенні огляду місця події може слугувати поширений у сфері кримінального судочинства західноєвропейських країн та США лазерний сканер FARO® Laser Scanner Focus3D, який є продуктом Американської глобальної світової компанії у секторі нових технологій FARO Technologies Inc, що виробляє мобільні системи для обмірів і 3D візуалізації. Цей науково-технічний засіб є найменшим і найлегшим у світі високошвидкісним 3D-сканером для детального вимірювання та призначений для наземного лазерного сканування. Принцип його дії заснований на використанні лазерної технології високоякісного цифрування навколишніх предметів, створення деталізованого тривимірного зображення складних об'єктів за кілька хвилин та передачі форми і точних розмірів об'єктів будь-якої складності. Результатом сканування є фотореалістичний тривимірний образ навколишнього простору у вигляді хмари точок сканованого об'єкту – своєрідної 3D фотографії, де кожна точка має чітко визначені свої координати з точністю, вказаною в характеристиках сканера. Завдяки сенсорному екрану, керувати сканером так само просто, як і цифровою камерою. Для отримання та оброблення даних, одержаних зі сканера FARO® Laser Scanner Focus3D, використовується програмне забезпечення SCENE компанії FARO [10].

Оскільки, одним із завдань криміналістики є вивчення можливостей використання зарубіжного досвіду в боротьбі зі злочинністю, тому криміналістика запозичує різноманітні науково-технічні засоби з інших галузей науки і техніки, та враховуючи те, що технічні можливості FARO® Laser Scanner Focus3D дають можливість з високою точністю фіксувати предмети у просторі, то цей науково-технічний засіб необхідно використовувати у кримінальному провадженні.

Враховуючи технічні можливості запропонованого науково-технічного засобу, з впевненістю можна сказати про перспективу його використання під час розслідування злочинів, а саме для фіксації огляду місця події. Зазвичай, місце події є складною комбінацією різноманітних об'єктів та предметів навколишнього середовища. Особливо складними є місця події за фактами вбивств, учинених з використанням вогнепальної зброї та вибухових пристроїв. Саме FARO® Laser Scanner Focus3D стане у нагоді при фіксації складної топографії місця події.

Лазерний промінь цього науково-технічного засобу рухається по об'єктам місця події, а зчитувальний пристрій аналізує відбиті від них промені, визначаючи відстань до об'єктів і в поєднанні з даними обертів приладу створює впорядковані зрізи простору. Декілька мільйонів таких 3D зрізів створюють тривимірний образ місця події. Інтегрована цифрова фотокамера дозволяє створювати кольорові скани. Дані сканування записуються на карту SD, що значно полегшує їх перенесення на комп'ютер. Програма FARO SCENE автоматично зшиває краї сканів завдяки вбудованим сенсорам Focus3D, зокрема датчику відхилення за двома осями, датчик висоти і компас, створюючи загальну хмару точок [11, с. 129].

В подальшому, отримане за допомогою сканера 3D зображення місця події записується на CD-диск. Дані, які будуть міститися на диску слугуватимуть ще один додатком до протоколу огляду, поряд з фотознімками, матеріалами звукозапису, відеозапису, планами, схемами та іншими матеріалами. 3D модель місця події з використанням тривимірного проектування уможливить обстеження місця події з різних позицій, з різним ступенем деталізації. Проблема використання такого сучасного науково-технічного засобу полягає «лише» у тому, що сьогодні такими лазерами Focus3D оснащені пересувні криміналістичні лабораторії ДНДЕКЦ МВС України та Харківський НДЕКЦ МВС України. Тому в подальшій слідчій діяльності використання лазерів Focus3D сприятиме ефективному огляду і вирішенню більшості проблем, з якими слідчі стикаються після неякісного проведення огляду місця події.

Крім засобів фіксування, складовою науково-технічного забезпечення огляду місця події є освітлювальні засоби. У темну пору доби, огляд здійснюється з використанням

портативного освітлювального приладу «Вежа», що використовується для екстреного розгортання на місцевості з метою освітлення великих площ в темний час доби під час проведення огляду місця події або рятувальних заходів. Світлова вежа виготовлена із спеціальної тканини і має форму циліндра. Надування циліндра забезпечується регульованим нагнітачем повітря, який живиться від мобільної електростанції або від електростанції або від електричної мережі 220 В. Під час наповнення циліндра повітрям, джерело світла піднімається на висоту, що забезпечує яскраве освітлення великих площ.

Важливе значення, а можливо і єдина зачіпка у кримінальному провадженні може виступати ще один напрям, як одорологія. На місці події необхідно вилучати сліди запаху за допомогою одорологічних комплектів науково-технічних засобів за допомогою відомих криміналістичних методик.

Як зазначає В. Д. Басай, збирання слідів запаху найчастіше відбувається в рамках огляду місця події. Процес збирання запахових слідів відбувається шляхом розкладання уніфікованих носіїв на ймовірні первинні носії слідів запаху людини (сліди ніг або рук злочинця, знаряддя вчинення злочину тощо) та подальшої їх консервації. [12, с. 202].

Саме В. Д. Басай розробив і впроваджував одорологічну валізу. Однак, як показала практика, слідчі, по-перше не мають у своєму розпорядженні таких валіз, а по-друге не вміють працювати із такими слідами і по-третє така валіза громіздка і не зручна у використанні. Сьогодні, розроблена нова «Валіза одорологічна», яка передбачає новий спосіб збирання запахового сліду. Замість використання громіздкої і незручної скляної тари, пропонується використовувати стерильні пакети, виготовлені з крафтового металізованого паперу. Слід відмітити, що унікальна технологія виготовлення пакету унеможлиблює потрапляння до нього сторонніх запахів. До складу валізи входить 25 стерильних одорологічних пакетів, одноразові нітрилові рукавички, дезінфікуючий розчин, фольга, пінцет та інші складові, необхідні спеціалісту під час роботи. Тому, використання таких валіз сприятиме слідчому в огляді та вилученні запахових слідів.

Також на місці події, часто залишаються об'ємні сліди. Вилучення вдавнених об'ємних слідів з конформними елементами відбувається шляхом виготовлення зліпку згідно з криміналістичними рекомендаціями. У практиці розслідування використовується багато мас для виготовлення зліпків, проте сучасним та найбільш зручним є використання паст «К», «Герметик У-1».

Здебільшого на місці події залишаються сліди пальців рук. Метод виявлення слідів рук дактилоскопічними порошками ґрунтується на здатності відносно липкої потожирової речовини механічно утримувати дрібні частинки дактилоскопічних порошоків, які на неї потрапили. У разі наявності магнітних властивостей дактилоскопічні порошки поділяються на дві групи: магнітні та немагнітні. Пошук слідів немагнітними дактилоскопічними порошками здійснюється за допомогою м'якого пензлика з волосяними чи синтетичними нитками, а магнітними порошками – за допомогою магнітного пензля [13, с. 44–49].

Сьогодні новелою у дактилоскопії можна назвати використання аплікатора «Рукавичка». Зокрема під час огляду місця події і обстеження великої площі можна використовувати аплікатор «Рукавичка». Його використання збільшує можливості виявлення слідів рук та пальців рук із затратою найменших зусиль і часу.

Також на місці події доводиться шукати не лише ті предмети, які спостерігаються безпосередньо, а які закопані. Зокрема і для пошуку металевих предметів. Наразі створено портативний металошукач індуктивного типу на напівпровідниках – «МИП». Він дає можливість виявити в землі пістолети на глибині 35 см; латунні гільзи 12 калібру – до 13 см; латунні гільзи до пістолета ТТ і кулі до патрона пістолета ТТ зі сталеву оболонкою – до 7 см. Оскільки такий і деякі інші металошукачі не мають вибіркової дії, створено металошукачі, які по-різному реагують на магнітні та немагнітні метали [14, с. 111].

Висновок. Однією з головних умов виявлення та розслідування кримінальних правопорушень є використання науково-технічного забезпечення. Використання саме сучасного науково-технічного сприятиме якісному та повному дослідженню матеріальної обстановки місця події.

Список літератури:

1. Ларкін М. О. Тактико-криміналістичні особливості проведення огляду місця події при розслідуванні злочинів проти життя та здоров'я особи, що вчиняються на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі. *Вісник Академії адвокатури України*. Київ, 2010. № 3 (19). С. 122–128.
2. Зарубенко О. Співвідношення огляду з іншими процесуальними діями за КПК України. *Закон и жизнь*. 2013. № 3. С. 45–48.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Шелудченко В. И. Проблемы технико-криминалистического обеспечения расследования убийств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Краснодар, 2002. 214 с.
5. Кобзев Г. В. Тактика осмотра места происшествия по отдельным видам убийств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. СПб., 2006. 174 с.
6. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події : Затверджено наказом МВС України від 3 листоп. 2015 р. № 1339 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/l378204>. – Назва з екрана.
7. Диденко Ф. К. Применение научно-технических средств и методов при осмотре места происшествия. Ярославль, : Верхне-Волж. книж. изд-во, 1989. – 176 с.
8. Charles R. Swanson, Neil C. Chamelin. Criminal investigation. 6th ed. New York : McGraw-Hill Companies, Inc, 1996. 801p.
9. Аркадій Седов. Огляд сфер використання БПЛА в повсякденному житті : [сайт]. URL: <http://www.50northspatial.org/ua/uavs-everyday-life/>
10. FARO® Laser Scanner Focus3D. : [сайт]. URL: <http://www.center-sapr.com/ua/products/?Product=41>.
11. Тимчишин Д.М. Використання науково-технічних засобів у розслідуванні вбивств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2014. 160 с.
12. Басай В. Д. Основи криміналістичної одорології : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2003. 648 с.
13. Осмотр места происшествия : практ. пособие. под ред. А. И. Дворкина. М., 2001. 336 с.
14. Гончаренко В. И. Научно-технические средства в следственной практике. К., 1984. 152 с.

MODERN TRENDS OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL SUPPORT FOR THE REVIEW OF THE PLACE OF THE EVENT

Samodin Artem, Antoshchuk Andrii

Formulation of the problem. Active state policy in the field of combating crime, the intensive development of criminology and in particular the methods of investigation of crimes, innovations, and in some cases, doctrinal discoveries in the field of science and technology, put forward strengthened requirements for the development and improvement of scientific and technical means of detection, fixation and seizure, research of various material and ideal trace of criminal offense (crime). Of particular relevance to these aspects of ensuring investigative activities are manifested in the most informative investigative (search) activities as an overview of the scene, and the use of scientific and technical means in its conduct serves as a guarantee of completeness of pre-trial investigation and due process quality of its conduct.

Analysis of publications that initiated the solution to this problem. It should be noted that much attention has been paid to the subject of the review in the procedural and forensic literature. At the same time, the current state of the existing criminal procedural legislation and the practice of its application by the pre-trial investigation bodies, regulation in separate departmental regulations of certain provisions of the tactics of conducting investigative (search) actions, and in particular the procedure for conducting a review of the place of the event by the employees of the National Police of Ukraine in the composition of the investigative and operational group, leaves

many open questions on the problems of technical and forensic provision of its conduct, organization of interaction between participants in criminal proceedings at the initial stage of the investigation, the actual possibilities of the use of forensic equipment in the process of investigation of crimes, taking into account the requirements for the use of certain sources of forensic information in the field of criminal procedural relations.

In view of the theory of criminology, the question of the tactics of conducting an overview of the place of events in connection with the specific characteristics of crimes was considered in the works of V.P. Bahin, V.K. Veselsky, O. Zarubenko, O.L. Zakharova, A.A. Ishchenko, M.S. Kachkovsky, V.O. Konovalova, E.V. Krynichnaya, Ye.D. Lukianchikova, B.E. Lukianchikova, O.L. Musienko, V.M. Ryabikina, V.P. Shepitka and others. At the same time, certain issues of scientific and technical support for the review of the place of the event in the context of the current activities of law enforcement and judicial authorities in the field of criminalistics were investigated by V.D. Basay, P.D. Bilenchuk, F.K. Didenko, M.P. Molyboga, E.O. Razumov, Yu.Yu. Orlov, V.A. Orover, D.M. Tymchyshyn, R.M. Shehavitsov and others.

Of course, the mentioned scientists made a significant contribution in this direction, but with each passing year the level of crime qualitative transforms, the level of disclosure and investigation is significantly reduced. The reasons for this are varied, but one of them is the extremely unsatisfactory use of scientific and technical potential in detecting and investigating crimes, and in particular during the review of the scene. In connection with the above, the relevance of our work follows.

Presenting main material. Given the forensic provisions of any methodology for investigating crimes, the review of the scene is one of the most important investigative (search) actions, and in accordance with the provisions of Art. 214 CPC is the only investigative (search) action, which is possible before entering information into the Unified Register of Pre-trial Investigations (hereinafter referred to as the RDRD). The timeliness and effectiveness of its conduct serve as the basis for constructing investigative versions, the basis for planning and organizing a crime investigation, which in turn guarantees the achievement of the criminal proceedings for the prompt, complete and impartial conduct of pre-trial investigations and the achievement of other equally important criminal proceedings.

In forensic literature, an overview of the place of the event, not without reason, is considered one of the most complex investigative (search) actions. According to M.O. Larkin, an overview of the place of the event is an indispensable investigative action, since the investigator directly, without intermediate links, perceives certain objects in the form in which they find them. Therefore, evidence is sent to an investigator with minimal distortions [1, p. 122].

According to Z. O. Zarubenko, the essence of the review includes the identification, collection, consolidation of traces and material evidence, which are subsequently used for the purpose of establishing information about the event of a criminal offense, the person who committed it and other important for the criminal proceedings of the circumstances. When reviewing the scene, the investigator, using the senses, is convinced of the existence and nature of the facts that are essential for the investigation [2, p. 46].

It should be noted that the review of the place of the event is primarily a first, urgent and most informative procedural action, and is usually carried out before the introduction of information to the IDRA, which takes place immediately after the completion of the review (Part 3 of Article 214 of the CPC of Ukraine) [3].

But one should not forget the fact that the basis of the effectiveness of the survey are: technical equipment of the operational group; experience of the person conducting the review; knowledge of the investigator of the basic rules of review and thoroughness of its conduct. Significant role in the detection and removal of all traces in the scene of the event is given to scientific and technical support. However, the analysis of the practice shows the poor quality of the site survey, which leads to the loss of valuable information and a decrease in the effectiveness of the survey.

According to V.I. Sheludchenko, a review of the place of the event - an investigative action, during which research is carried out and fixation of the situation through direct perception using scientific and technical means [4, p. 57].

Therefore, knowing the specifics and patterns of the trace information generation mechanism, the reviewers should focus their attention on the places where traces may be detected and use the necessary scientific and technical means to that end. It should be noted that the

effectiveness of the review of the place of the event and the receipt of answers to most questions that are of interest to the investigator during the review can be obtained using on-site events modern scientific and technical means.

The material and technical equipment of the investigator must meet the specific conditions in which he must work. Special lighters are required, a powerful enough electric light for working in night conditions under insufficient lighting, a portable videocamera, a dictophone, a camera with a flashlight and other accessories for operative and precise fixing of the situation and separate objects, special and analytical devices for detection, fixation and the removal of various traces, hidden or slightly visible objects and microparticles (probe, trawl, metal detector, devices for the search of the corpse and other scientific and technical means) [5, p. 33-34].

Therefore, before the visit to the scene, the investigator and the criminological inspector must prepare the above mentioned scientific and technical means. At the same time, most of the scientific and technical means that are needed for inspection are owned by the expert-forensic units of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. In particular, departmental instructions determine that a specialized mobile laboratory is a specialized vehicle of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs, equipped with the necessary equipment, intended for the work of a group of experts of the Ministry of Internal Affairs Expert Service, who possess special knowledge and skills of application of forensic and technical means during the inspection of the place of the event. At the same time, criminological inspectors, who are most often involved in the review of the scene, are directly subordinate to their activities and are accountable to the Chief of the pre-trial investigation [6]. Such a normative approach somewhat complicates the organization of interaction and, in some cases, negatively affects the effectiveness of the work of investigative and operational teams on the scene, especially in the investigation of serious and especially serious crimes.

Upon arrival at the scene, the investigator receives initial information about the nature of the incident from police officers, and in most cases it is patrol police guarding the place or from the first arrivals. Together with a NDEC expert, the investigator should orientate on the spot, defining the boundaries of inspection, sequence and direction of movement. It should be noted that the sequence of the review is determined each time depending on the specific circumstances of the event.

As long as the investigator fixes the boundary of the review of the place of the event, the specialist is taking pictures. According to FK Didenko, all the scientific and technical means used in the investigation of crimes, often refers to photography [7, p.18].

In this case, we should mention the experience of the United States, where one of the tactical requirements for an overview of the scene is taking photographs of the entire territory, including airborne forms [8, p. 320]. In Ukraine, the introduction of unmanned aerial vehicles - in the future (UAVs), and in particular quadrocycles in various spheres of public life - is developing at a rapid pace.

Every day humanity finds them new applications, thereby also making certain improvements to flying assistants. Drones predict the fate of mobile phones, that is, in the near future they can become an indispensable attribute of our lives. This is explained, first of all, by its relatively small cost, ease of management, low maintenance and maintenance costs, and so on. In order not to repeat several times, after the review of each sphere of use, you can add sentences in the thoughts of "The advantage of using - significantly lower costs, efficiency, relevance of the data" [9].

Of course, the national police authorities are no exception and in their everyday service activities, the use of UAVs can also become relevant and useful, for example, to achieve the results of such investigative (investigative) action as an overview of the scene. Within the framework of the activities of the National Police, the UAV can be used in conducting field inspections of various types of crime in areas of a large area whose boundaries are determined by investigators or limited by the height and range of flight used by the UAV, as well as in remote areas. The latter can include marsh terrain, highland areas, forests, as well as difficult areas of roads.

Taking into account the specifics of such places of events, the use of UAVs for aerial photography of details of the scene may not only be additional to the traditional forensic means of fixing the scene, but also the only modern, independent means in a particular situation capable of performing traditional types of photography used in review of the place of the event: orientation -

for fixing the general appearance of the scene with an affinity to the surrounding area; Review - for fixing directly the very place of the event; node - for close-up fixing, for example, collision of vehicles in contact; detailed - for fixing the very traces of the collision itself. Therefore, I would like to see the legislative base and, accordingly, logistics support the use of UAV in law enforcement, and in particular investigators.

In addition, the FARO® Laser Scanner Focus3D laser scanner, which is the product of the FARO Technologies Inc, an American global company in the field of new technologies, which produces mobile systems for measurements, can serve as an effective helper in the field review process, which is common in the field of criminal justice of Western European countries and the United States. and 3D visualization. This scientific and technical tool is the smallest and easiest in the world high-speed 3D scanner for detailed measurement and designed for ground laser scanning. The principle of its operation is based on the use of laser technology of high-quality digitization of surrounding objects, the creation of a detailed three-dimensional image of complex objects in a few minutes and the transfer of the shape and exact size of objects of any complexity. The result of the scan is a photorealistic three-dimensional image of the surrounding space in the form of a cloud of points of the scanned object - a kind of 3D photo, where each point has its own precisely defined coordinates with the accuracy specified in the scanner's characteristics. With a touch screen, managing a scanner is as simple as a digital camera. FARO software [10] is used to receive and process data obtained from the FARO® Laser Scanner Focus3D scanner.

Since one of the tasks of forensic science is to study the possibilities of using foreign experience in the fight against crime, criminalistics borrows a variety of scientific and technical resources from other fields of science and technology, and given that the technical capabilities of the FARO® Laser Scanner Focus3D make it possible to fix with high precision objects in space, then this scientific and technical means must be used in criminal proceedings.

Taking into account the technical capabilities of the proposed scientific and technical means, we can confidently say about the prospect of its use in the investigation of crimes, namely, to fix the review of the scene. Usually, the place of the event is a complex combination of various objects and objects of the environment. Particularly complex are the locations of the events of murders committed with the use of firearms and explosive devices. It is FARO® Laser Scanner Focus3D that will be useful when fixing the complex topography of the scene.

The laser beam of this scientific and technical means moves around the objects of the place of the event, and the reader analyzes the reflected beams from them, determining the distance to the objects and, in combination with the data of the instrument turns, creates ordered sequences of space. Several millions of such 3D views create a three-dimensional image of the place of the event. Integrated digital camera lets you create color scans. These scans are recorded on an SD card, which greatly facilitates their transfer to the computer. The FARO SCENE program automatically crosses the scans with the built-in Focus3D sensors, including the two-axis deviation sensor, height sensor and compass, creating a common cloud of points [11, p. 129].

In the future, the 3D scanner received an image of the event location is written to a CD. The data that will be included on the disc will serve as one additional application to the review protocol, along with photographs, sound recording materials, video recordings, plans, charts and other materials. A 3D model of the location of an event using a three-dimensional design will enable the examination of the place of the event from different positions, with varying degrees of detail. The problem of using such a modern scientific and technical tool is "only" that today such Focus3D lasers are equipped with mobile criminalistic laboratories of the DNECCM of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the Kharkiv NDECC of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Therefore, in further investigation, the use of Focus3D lasers will contribute to the effective review and resolution of most of the problems that investigators encounter after poor-quality survey of the scene.

In addition to the means of fixation, the component of the scientific and technical support for the review of the scene is lighting. In the dark days of the day, the review is carried out using a Portable Lighting Tower "Tower" that is used for emergency deployment on the ground in order to illuminate large areas in the dark during the time of the site inspection or rescue measures. The light tower is made of special fabric and has a cylinder shape. The inflow of the cylinder is provided by an adjustable supercharger of air powered by a mobile power plant either from a power plant or from a 220 V electric system. When the cylinder is filled with air, the light source rises to a height that provides bright illumination of large areas.

Of great importance, and perhaps the only harness in the criminal proceedings may be another direction, such as ecology. At the scene of the event, it is necessary to remove traces of the odor with the help of hormonal kits of scientific and technical means with the help of well-known forensic techniques.

As V.D. Basay notes, the collection of traces of odor most often occurs in the framework of the review of the scene. The process of collecting smelter traces occurs by decomposing unified carriers on probable primary carriers of traces of a person's smell (traces of the feet or hands of the offender, tools for committing a crime, etc.) and subsequent conservation. [12, p. 202].

It was VD Basay who developed and implemented an ophthalmic suitcase. However, as practice has shown, the investigators, first of all, do not have such suitcases, and secondly they can not work with such tracks, and thirdly, such a suitcase is cumbersome and not convenient to use. Today, a new "Valium otologichna" is developed, which provides a new way of collecting a smell trace. Instead of using bulky and inconvenient glass containers, it is suggested to use sterile packages made of kraft metal paper. It should be noted that the unique technology of making the package makes it impossible to get foreign smells into it. The suitcase includes 25 sterile aquarium bags, disposable nitrile gloves, disinfectant solution, foil, tweezers and other ingredients that are needed by a specialist during work. Therefore, the use of such a suit will facilitate the investigator in the inspection and removal of smell traces.

Also in place of the event, often there are volumetric traces. Removal of pressed bulk traces with conformal elements takes place by making a clasp according to forensic recommendations. In practice, the investigation uses a lot of masses to make casts, but the modern and most convenient is the use of pastes "K", "Hermetic U-1".

In most cases, traces of fingers remain at the scene. The method of detecting the traces of hands with dactyloscopic powders is based on the ability of a relatively sticky tensile substance to mechanically hold small particles of fingerprint powders that hit it. In the case of magnetic properties, fingerprint powders are divided into two groups: magnetic and nonmagnetic. Search of traces by non-magnetic dactyloscopic powders is carried out by means of a soft brush with hair or synthetic threads, and magnetic powders - by means of a magnetic brush [13, p. 44-49].

Today, the novel in fingerprinting can be called the use of the Applicator "Gloves". In particular, during the review of the site and the survey of a large area you can use the Applicator "Gloves". Its use increases the ability to detect traces of hands and fingers with the least effort and time.

Also, at the scene of the event, you have to look not only for objects that are observed directly, but which are buried. In particular, for searching metal objects. At present, a portable metal detector of inductive type in semiconductors is created - "MIP". It makes it possible to detect in the ground pistols at a depth of 35 cm; brass sleeves 12 caliber - up to 13 cm; brass sleeves to a pistol TT and a bullet to a patron TT pistol with a steel shell - up to 7 cm. As such and some other metal detectors do not have selective action, metal detectors were created that react differently to magnetic and non-magnetic metals [14, p. 111].

Conclusion. One of the main conditions for detecting and investigating criminal offenses is the use of scientific and technical support. The use of modern scientific and technical equipment will contribute to a qualitative and complete study of the material situation of the scene.

Reference:

1. Larkin M. O. Taktyko-kryminalistychni osoblyvosti provedennya ohlyadu mistysya podiyi pry rozsliduvanni zlochyniv proty zhyttya ta zdorov'ya osoby, shcho vchynyayut'sya na grunti rasovoyi, natsional'noyi chy relihiynoyi vorozhnechi. Visnyk Akademiyyi advokatury Ukrayiny. Kyiv, 2010. № 3 (19). S. 122–128.
2. Zarubenko O. Spivvidnoshennya ohlyadu z inshymy protsesual'nymy diyamy za KPK Ukrayiny. Zakon y zhyzn'. 2013. № 3. S. 45–48.
3. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny vid 13 kvit. 2012 r. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Sheludchenko V. Y. Problemy tekhniko-kryminalistycheskoho obespechenyya rassledovanyya ubyystv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Krasnodar, 2002. 214 s.
5. Kobzev H. V. Taktyka osmotra mesta proysshestvyia po otdel'nym vydam ubyvstv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. SPb., 2006. 174 s.

6. Instruktsiya pro poryadok zaluchennya pratsivnykiv orhaniv dosudovoho rozsliduvannya politsiyi ta Ekspertnoyi sluzhby Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrayiny yak spetsialistiv dlya uchasti v provedenni ohlyadu mistysya podiyi : Zatverdzheno nakazom MVS Ukrayiny vid 3 lystop. 2015 r. № 1339 : [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/l378204>. – Nazva z ekrana.
7. Dydenko F. K. Prymenenye nauchno-tekhnycheskykh sredstv y metodov pry osmotre mesta proysshestvyia. Yaroslavl', : Verkhne-Volzh. knyzh. yzd-vo, 1989. – 176 s.
8. Charles R. Swanson, Neil C. Chamelin. Criminal investigation. 6th ed. New York : McGraw-Hill Companies, Inc, 1996. 801p.
9. Arkadiy Syedov. Ohlyad sfer vykorystannya BPLA v povsyakdennomu zhytti : [sayt]. URL: <http://www.50northspatial.org/ua/uavs-everyday-life/>
10. FARO® Laser Scanner Focus3D. : [sayt]. URL: <http://www.center-sapr.com/ua/products/?Product=41>.
11. Tymchyshyn D.M. Vykorystannya naukovo-tekhnichnykh zasobiv u rozsliduvanni vbyvstv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv, 2014. 160 s.
12. Basay V. D. Osnovy kryminalistychnoyi odorolohiyi : dys. ... doktora yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv, 2003. 648 s.
13. Osmotr mesta proysshestvyia : prakt. posobye. pod red. A. Y. Dvorkyna. M., 2001. 336 s.
14. Honcharenko V. Y. Nauchno-tekhnycheskye sredstva v sledstvennoy praktyke. K., 1984. 152